

ניצוד להילחם באינפלציה מבלי להיכנס למיתון? להלן תוכניתה של הכלכלנית הצעירה המהפכנית, המציעה היכן להכות - ואת מי

35% מהווים שיעור ריאלי. הדבר הוא בריבוע. ה' ממשלה תחליט על גגיתייקרות של 35% לגבי כל מיכרו לביצוע עבודות בשבילה. יש, כמובן, לעשות מיכרוים, אך לפסול מראש אותם שההתייקרות אצלם עולה על 35% לשנה (או 2.5% לחודש). דבר זה מבטיח חסכון מידי בתקציב של שמונה מיליארד ל"י (אני מציעה להשתמש בו למימון הסובסידיות למוצרי-היסוד, דבר שיבטיח ירידה נוספת בעליית המדד).

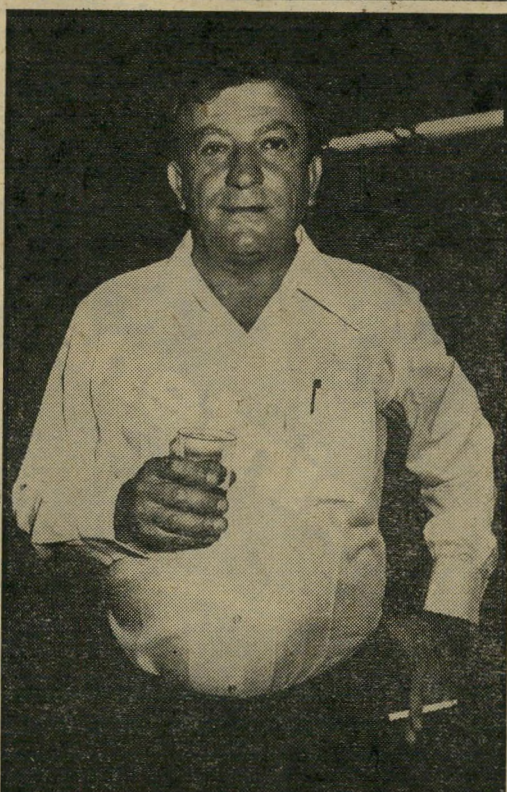
מתעשרי

בר-לב

ה אם לא יספקו הספקים סחורות לממשלה ב' התייקרות של 35%, ויעשו זאת רק ב-70%? מובן שיעשו כן, אם מבטיחים להם בשוק הפרטי את 70 האחוזים. אך צריכים להבין שגם השוק הפרטי המסוגל לקנות כל דבר בהתייקרות של 70%, מורכב במידה רבה מאותם הספקים עצמם, המצליחים למכור לממשלה כל דבר בכל מחיר, ולכן הם מתעשרים. כיום הם מתחרים בממשלה בשוק, ועליידי זה הם מקשים עליה לעמוד על המחירים. זה נכון, אך כושר-התחרות הזה בא להם מפני שהממשלה לא עמדה על מחיריה, והם הצליחו להתעשר על חשבון תקציבה.

שוב אביא לדוגמה את קו בר-לב. הקבלנים שבו את הקו בנו גם את הווילות לעצמם - מכספי התקציב

בוקר טוב

כאשר הוריד מר ז'ורבין את הצעתו לשליש - הוא ניצח את האינפלציה

ששולם עבור שרותיהם בכניית הקו. ביגלל בניית הווילות אי-אפשר היה להוריד את התקציב לבניית הקו, כי בניית הווילות התחרתה בכניית הקו. היא התחרתה בה בכל מה שנוגע לשימוש במשאבים של כוח-אדם, טרקטורים וכו', שהיו נחוצים לבנייה של קו בר-לב. (אני מקווה שהממשלה למדה את השעור הזה היטב לקראת בניית ההערכות החדשה בנגב).

ביגלל התחרות הזאת ענה הקו ביוקר, וביגלל היוקר היתה גם התחרות. זהו המעגל שצריכים לשבור, אם רוצים בכלימת האינפלציה. המעגל של מחירי-תקציב גבוהים, שהממשלה משלמת עבור קנייתיה - התעשרות על חשבון תקציב-הממשלה (ומשלמיה-המסים שמידרדרים כתוצאה מזה) - תחרות המתעשרים עם הממשלה על המשאבים - עלייה נוספת במחירי התקציב.

את המחדל הזה צריכים לשבור על-ידי עמידה על מחירי-התקציב, קביעת גג לתתייקרות, שהממשלה מוכנה לשלם עבור קנייתיה. הדבר אפשרי מפני שהממשלה היא הקונה הגדולה ביותר במשק. כאן צריכים לתפוס את האינפלציה ולגלגל אותה בחזרה. לדבר יש השפעה אנטי-אינפלציונית חזקה בשלושה כיוונים בבת-אחת. יחד עם השפעה חברתית חיובית.

- (1) הורדה מיידית של גודל תקציב הממשלה, מבלי לפגוע בשירותים החיוניים, כי הורדה זו תהיה נומינלית בלבד ולא ריאלית, יחסכו שמונה מיליארד ל"י באופן מידי.
- (2) כתוצאה מהורדת מחירי-התקציב, אין ספק שרמת-המחירים הכללית תרד, והאינפלציה תואט.
- (3) על-ידי פיקוח על התשלומים לספקים ייבלם תהליך ההתעשרות על חשבון התקציב, שהוא, למעשה, על חשבון רוב משלמיה-המסים. לדבר זה תהיה השפעה מבורכת על ירידת רמת-המחירים הכללית מצד ההכנסות דווקא. תיפסק ההתחרות עם הממשלה, ועימה הלחץ לעליית מחירי-התקציב. מכיוון שהכנסות הספקים תרדנה, ירד גם הלחץ של עורף ביקוש בשווקים רבים במשק, ויחד עם זה גם המחירים, כל ככלול יודע שההשפעה הסופית ליירידה בכנסות היא הרבה יותר גדולה מאשר הקיצוץ המקורי - כי היא פועלת דרך מכפילה.

לאן הלך הכסף?

מכיוון שעדיין יש אנשים שהתעשרו ומתעשרים, יתכן שיהיו קשיים בביצוע התוכנית של פיקוח על מחירי-התקציב. אך אלה הם קשיים התחלתיים בלבד. ברגע שהממשלה תנצל את כוחה לקונה גדול, ותצליח לגרום ליירידה משמעותית של מחירי תקציבה, היא ניצחה (המשך בעמוד 70)

מה לעשות, אם כן, באופן מעשי, כדי לבלום את האינפלציה מבלי להיכנס למיתון? במילים אחרות: מהי הדרך לבלום את התהליך של היווצרות ריווחי-אינפלציה, ולהגברת השיויוניות בין השכר והכנסות שלא-משכר?

הצעה הראשון הוא פיקוח על מחירי תקציב הממשלה.
 "מחירי התקציב" הם אותם המחירים שבהם קונה הממשלה מספקיה את המוצרים והשירותים, ומשלמת עבורם מתוך תקציבה.
 לפני שניכנס לבידור העניין, נשמע סיפור קטן. האם שמתם לב לידיעה בעיתונות?
 מר אליעזר ז'ורבין, בעל משרד-הפינסום דחף, ה' לחסר-הגיבור באינפלציה, דרש 30 מיליון ל"י ממישרד-האוצר עבור שני חודשי לוחמה פסיכולוגית אמיצה במיפלת המאיימת הזאת, באמצעות הנשק הקטלני של מודעות-ענק, אך האוצר אמר: לא! לא נשלם אף פרוטה אחת יותר מאשר 10 מיליון ל"י!
 וראו איזה פלא! מר ז'ורבין הסכים! לא בלי קרב, חלילה, כיאה ללוחם אמיץ. הוא טען בלי-הרהף שהדברת האינפלציה שווה יותר מאשר 30 מיליון ל"י עלובות, ובוה צדק ללא ספק, אך ככל מצביא דגול, ידע שיש לסגת מפני כוחות עדיפים, ובמקרה הזה מפני האוצר, מזמין שרותיו. שהרי אם האוצר לא יקנה, אז למי ימכור את סחורתו? היה כדאי למר ז'ורבין להוריד את המחיר על המילחמה באינפלציה, כי היה ברור לו שאין מישהו

השאלת הסובסידיות גרמה לכאניקה ולאבל לאומי. אך בגין צדק!

אחר, מילבד האוצר, שישלם לו אפילו את עשרת מיליון הילרות עבור הקרבות. כך זכו משלמיה-המסים בתעריף מוזל עבור המילחמה באינפלציה.
האוצר הרגים בזה, קבל עם ועדה, פעולה אנטי-אינפלציונית מובהקת של הורדת מחיר של שרותי לשליש, שגיש מהמחיר המקורי של ספק השרות, פשוט עיירי שיומוש בכוחו כקרי נה הגדול ביותר של מוצרים ושרותים במשק (וכזה גם האדון ז'ורבין זכה בניצחונו הראי-שון, וזדעתי גם האחרון על האינפלציה).

הממשלה והמישפחה שלי

מתעוררת השאלה מדוע אין הממשלה משתמשת בכוחה הגדול הזה, כוח של קונה עצום - מונר פוליסט, בשפת הכלכלה - הקונה רבע עד שליש של כל התוצר במשק, גם לשם הורדת מחירי שרותים ומוצרים אחרים, שהיא קונה לצרכיה מכספי התקציב?
 מדוע היא הורידה דווקא את מחיר המילחמה באינפי-ציה בילבד?
 במקרה הזה יכולנו לראות שהדבר אפשרי. הממשלה יכולה לעמוד על המקח עם הספקים ושלה על המחירים שהם מציעים לה. אין שום צורך בכך שהיא תקנה כל דבר - שיוכנס, בניית כבישים, ההערכות בנגב, ניירות, עפרונות ושרותי אדריכלים - במחיר הראשון המוצע לה. היא יכולה להוריד אותם בשני שליש! ראינו!
 העמידה על מחירי-התקציב פועלת בביטחה ובמהירות, כסם. הפרדוקס שבדבר הוא שמעל אותן מודעות-ענק של המילחמה באינפלציה של האדון ז'ורבין זועקת ה' ממשלה אלינו: "אל תשלם כל מחיר!" שנעמוד על המקח, ואם לא הצלחנו - שלא נקנה.

הכוח שלנו, של כל אדם בודד או כל עקרת בית כודרת בשוק, קטן מדי מכדי לבצע זאת. אך הממשלה יכולה.

אני אקנה, כראיה, במשך שנת-התקציב הנוכחית, שרותים ומוצרים עבור מישפחתי בסכום של כ-70 אלף ל"י. סכום קטן בהרבה מכדי להשפיע על המחירים בשוק, פחות מחלק ה-10,000 של אחוז אחד של 300 המיליארד ל"י, שבו נעשות קניות בשוק במשך השנה.
 אך הממשלה תקנה במשך אותה שנה סחורות ושירותים תים בערך של 70 מיליארד ל"י, המהווה 25% מכל הקניות במשק. אין שום ספק שיש לה הכוח להכתיב לה מחירים.
הצעה הראשון והחשוב ביותר במילחמה באינפלציה הוא שהממשלה תקבע גג להתי-יקרות השנתית - או החודשית - של המוצרי-צרים והשרותים שהיא קונה.

מר ז'ורבין

גם בארצות-הברית נעשה הדבר. הממשלה האמריקאית אינה קונה שום מוצר המתייקר ביותר מ-5% במשך השנה - למרות שהיא, יחסית, קונה קטן יותר במשק מאשר הממשלה שלנו. אין שום סיבה לכך שהממשלה שלנו תשלם בסוף השנה 70% יותר מאשר שלמה

מאת אסתר אלכסנדר

בהתחלת השנה בעד אותה הכמות של סחורה, אין שום סיבה לכך שמישרד-השיכון יגיד לקבלני-הבנייה הציבוריים (והלא-ציבוריים), כפי שהוא עושה למעשה, שיקנה מהם את הדירות בכל מחיר שידרשו.
 5% של התייקרות אינם שיעור ריאלי אצלנו. אך